

Notiser

Till minnet av Håkan Strömberg

Professor emeritus Håkan Strömberg har avlidit i en ålder av 85 år.

En centralgestalt inom den offentliga rätten har gått ur tiden. Håkan Strömberg var under mer än 50 år — varav 20 som professor i offentlig rätt med folkrätt — den tongivande forskaren och läroboksförfattaren i ämnet.

När Håkan Strömberg tillträdde professuren år 1962, hade han redan utfört en lysande forskargärning, innefattande bl.a. de tre stora verken Om rättsförhållandet mellan offentliga anstalter och deras nyttjare (1949, doktorsavhandling), Den lokala förordningsmakten (1954) och Konungens dispensmakt (1957) samt en samling banbrytande artiklar om vite (huvudparten publicerad i Förvaltningsrättslig tidsskrift). Som professor kom Håkan Strömberg främst att sätta två uppgifter i förgrunden, nämligen dels att förse ämnet med moderna och fullödiga läroböcker, dels att trygga återväxten i ämnet. I båda hänseendena blev han mycket framgångsrik.

Hans läroböcker kom efter hand att täcka ämnets alla delar och blev ovärderliga hjälpmedel för studenter, men också för praktiskt verkssamma jurister. Med imponerande uthållighet underkastade han böckerna fortlöpande överarbetningar och höll sin läroboksutgivning aktuell ända till slutet. Hans kanske mest kända bok, Allmän förvaltningsrätt, utkom under innevarande år i sin 21:a upplaga.

Håkan ägde just de personliga egenskaper som utmärker en perfekt handledare för doktorander. Han läste varje manuskriptutkast ytterst noggrant, gav detaljerade kommentarer och hade synpunkter på inte minst den språkliga utformningen. Man fick känslan att när Håkan gett sitt klartecken framställningen skulle klara varje annan

granskning. Håkan var också mycket hjälpsam i sådana rent praktiska frågor som kan dyka upp under doktorandtiden. För mig personligen var detta mycket betydelsefullt, eftersom jag inte hade någon annan i min närhet att be om råd och hjälp. Håkan personifierade för mig den trygghet som jag så väl behövde i den främmande universitetsvärlden.

I likhet med många andra såg Håkan Strömberg framemot pensioneringen, men i hans fall var det av en mycket speciell anledning. Han skulle nämligen äntligen få tid att skriva färdigt den bok som han under flera år planerat och samlat material till. Boken kom ut år 1983 och bär titeln Normgivningsmakten enligt 1974 års regeringsform. Den håller mycket hög vetenskaplig nivå men är också på grund av den klarhet och skärpa som präglar framställningen praktiskt mycket användbar. Boken är numera standardverk inom allt lagstiftningsarbete.

Även sedan jag lämnat min professorstjänst och övergått till annan verksamhet i Stockholm upprätthöll vi regelbunden kontakt. Vår gemensamma träffpunkt var Juridicum i Lund. Håkans synpunkter på våra beslut och åtgärder hos JO, regeringsrätten och lagrådet (de båda sistnämnda stavade, som Håkan skulle ha önskat, med liten begynnelsebokstav) var alltid intressanta och manade till eftertanke.

Håkan Strömberg var under hela sin tid som pensionär (i mer än 20 år) aktiv forskare och publicerade ett stort antal artiklar. Visserligen var artiklarna inte så omfattningsrika som förr, till vilket en besvärande ögonsjukdom starkt bidrog, men de innehöll i koncentrerad form inte desto mindre mycket läsvärda och intressanta synpunkter på ny lagstiftning och rättspraxis.

När jag som nyutnämnd professor år 1978 började min första arbetsdag, hälsade Håkan mig med orden att det nu återstod det svåraste av allt, nämligen att bli en *bra* professor. Jag förstod på honom att det

inte är många som når upp till detta epitet. En sak är säker: Håkan Strömberg var en bra professor, ja han tillhörde de allra bästa.

Rune Lavin

J. Robert Boman in memoriam

Efter en längre tids sjukdom avled professor emeritus J. Robert Boman natten till den 29 juli i sitt hem i Uppsala. Hans minne kommer att leva livet ut bland de tusentals jurister som haft förmånen att möta honom som lärare och examinator. Längre kommer också resultaten av hans forskning att väcka intresse och beundran hos alla dem som intresserar sig för processrättsvetenskap av högsta karat.

Robert Boman föddes i Lugnvik 1926 och avlade studentexamen i Härnösand. Efter juris kandidatexamen 1952 och tingsstämning i Härnösand blev han jur.lic. 1960 och juris doktor 1964 på en lysande avhandling (se nedan), som gav honom docentur i processrätt samma år. 1966 tillträdde han en tjänst som preceptor och var från 1972 till 1991 professor i processrätt, allt vid Uppsalafakulteten. Han innehade även uppdrag som prefekt och prodekanus och tjänstgjorde periodvis som t.f. assessor och rådman vid rådhusrätten i Uppsala.

Många forskare skriver mer än Robert Boman gjorde men få, om ens någon, skriver bättre. Inträngande intellektuell briljans och analysförmåga vid behandlingen av våra rättsdogmatiska ämnen förenas med en stilkonst som för tanken till Hjalmar Söderberg: genomlyst klarhet, enkelhet, exakthet och ett avundsvärt "flyt" i språket. Alla dessa talanger kombinerades med skicklig systematik och en förnämlig pedagogisk uppläggning. Det visade han i både det stora och lilla formatet. Hans magnum opus ("Om åberopande och åberopsbörda i dispositiva tvistemål", 1964) är tveklöst en av de bästa doktorsavhandlingarna vid Uppsalafakulteten under senare decennier. Samma höga nivå håller han i den lilla monografin *Deldom*

(1975) och i ett betydande antal uppsatser, t.ex. den i festskriften till hans handledare, förebild och företrädare på professuren, Per Olof Ekelöf. I denna avundsvärt korta studie rörande den intrikata frågan om dispositionsprincipens utsträckning i jävsprocessen tar han varsamt oss läsare i hand och för oss på nyfunna stigar genom ett snårigt landskap fram till ljuvliga ängar där man finner svar. Det är suveränt!

Helt följdriktigt är att Robert Boman återkommande revisioner av Ekelöfs stora serie *Rättegång* (fem band) och kompendiet *Rättsmedlengång* på gång motbevisade påståendet att en bok bara kan bli sämre i senare upplagor och då särskilt om någon annan än författaren tagit på sig den otacksamma uppgiften att svara för de nya utgåvorna. Robert Boman låg lågt och antydde endast sin egen avvikande uppfattning i fotnoterna. Men genom sin språk känsla, analytiska konsekvens och självständighet i ställningstagandena jävade han — här liksom eljest — gång på gång sin självkaraktäristik att han "egentligen bara var en Ekelöf-epigon".

Sin eminenta forskarbegåvning till trots valde Robert Boman positionen att en universitetsprofessor i första rummet måste vara lärare. Han inriktade sig i detta sammanhang helt på grundkursen i processrätt och handledning av examensarbeten. Alla som hade förmånen att avnjuta honom som fängslade föreläsare och inspirerande seminarieledare — ständigt vandrande runt i lokalen beredd att med försiktiga korrigeringar och eleganta exemplifieringar blottlägga den inre strukturen i den balk som bär hans initialer — kunde konstatera att det knappast är möjligt att i pedagogiskt hänseende göra bättre

rättvisa åt ett av juridikens viktigaste och svåraste ämnen: processrätten. Många var också de studenter som utnyttjade den möjlighet till muntlig tentamen (och därmed extra undervisning) som Robert Boman var den sista vid fakulteten att erbjuda alla som så önskade.¹ Han medverkade även i forskarseminarierna i ämnet ända fram till ett halvår före sin bortgång.

Robert Boman hade många intressen utöver de yrkesmässiga. Han deltog i Kammarteaterns arbete i Uppsala, skrev och framförde kupletter i Karl Gerhards anda och publicerade under pseudonym (tillsammans med en annan författare) två uppskattade detektivromaner, varav den ena (Bob Alman, *Den farliga kunskapen*, 1965) är något av en nyckelroman om den juridiska fakulteten och Oxenstiernska huset vid Riddartorget.

Estradör men gärna anonym — Robert Boman sökte inte berömmelsen och väjde sig mot den uppskattning många ville visa honom. Vid sin avgång från professorsämbetet 1991 övertalades han att acceptera att en avskedsmiddag hölls till hans ära (och för att överlämna en i hemlighet framställd vänbok), men han försökte in i det sista att slippa från den personliga uppmärksamheten. Han sade sig helst vilja "försvinna som en tunn blå rök" (troligen Gauloises) och tillade efter ytterligare påstötning: "Nåja, det kan kanske bli trevligt för de andra och det vill jag ju inte för-

hindra — men behöver egentligen jag vara med?"

Robert Bomans största intresse alla kategorier var, åtminstone efter pensioneringen, sjöhistoria. Han neklade fram till sin död ett oerhört arbete på att samla in uppgifter och föra register över handelsfartyg som han sökte upp och fotograferade i hamnar världen över. Han korresponderade med personer i flera länder som delade detta hans intresse och hans väldiga kartotek kommer säkert att bli av fortsatt betydelse för forskningen på området då det nu kommer att ingå i Sjöhistoriska museets samlingar. Även på detta område klappade hans hjärta för det idoga och anspråkslösa, särskilt bogserbåtar, som säkert minde honom om den tidvis tunga uppväxten i Ådalen och den intensiva sjöfarten där den tiden.

Men Robert Boman var ingen provinsialist. Det franska i olika former fångade hans intresse, inte minst landets rödviner. Helst skulle de vara något till åren, en aning kärva, med en stor bouquet och lång eftersmak. Så minns vi också Robert Boman.

Vid den strama begravningsgudstjänsten i Bjärträ kyrka en smärtsamt vacker och vemodig sensommardag sjöngs psalmen "Jag går mot döden, var jag går". Så skedde enligt den avlidnes skriftliga instruktioner, där han tillagt: "Många tycker kanske att den är väl dyster — men jag anser att den är realistisk."

Per Henrik Lindblom

Nyheter från Juridiska fakulteten vid Stockholms universitet

Christer Silfverberg har fr.o.m. den 1 oktober 2002 befordrats till professor i finansrätt.

Hans intresse är i första hand riktat mot skattefrågor angående generationsskiften. År 1992 disputerade han på en avhandling om gåvobeskattningen i nordiskt perspektiv.

¹ En levande bild av Robert Boman som examinerare ger Ulf Göranson i *Process och exekution. Vänbok till Robert Boman*, 1990, s. 107.

Efter disputationen har han publicerat ett antal artiklar, läroböcker och handböcker om arvs- och gåvobeskattning och generationsskiften.

Under senare tid har Christer Silfverberg ägnat sig allt mer åt internationella frågor inom detta område. Ett annat ämnesområde han intresserat sig för är inkomstbeskattningen av fysiska personer och socialavgifter.

Richard Hager

Personalnotiser

Nytt justitieråd

Regeringen har den 19 september 2002 utnämnt hovrättsrådet, tillika vice ordförande på avdelning, i Hovrätten för Västra Sverige *Ella Nyström* till justitieråd.

Ella Nyström förordnades till hovrättsassessor 1987 i Hovrätten för Västra Sverige. Därefter var hon sekreterare i flera statliga utredningar. Hon utnämndes till hovrättsråd i Hovrätten för Västra Sverige 1990 och är sedan 1993 hovrättsråd, tillika vice ordförande på avdelning, i samma hovrätt. Ella Nyström har deltagit i olika utredningar och har bl.a. varit särskild utredare i Lufrättsutredningen. Hon är ersättare i Marknadsdomstolen.

Ny hovrättspresident

Regeringen har den 17 oktober 2002 utnämnt lagmannen i Linköpings tingsrätt *Anders Iacobæus* till hovrättspresident i Hovrätten för Övre Norrland.

Anders Iacobæus förordnades till hovrättsassessor i Hovrätten för Västra Sverige 1978. Han var sakkunnig i Justitiedepartementet 1974–76 och 1978–83. Anders Iacobæus utnämndes till rådman i Varbergs tingsrätt 1983. Under åren 1986–92 var han chefsjurist på Statens järnvägar och 1992–97 rättschef på Kommunikationsdepartementet. Sedan 1997 är Anders Iacobæus lagman i Linköpings tingsrätt.

Anders Iacobæus har haft ett antal statliga utredningsuppdrag. Han har också representerat Sverige i internationella förhandlingar inom transportområdet.

Justitiedepartementet

Departementschefen har anställt hovrättsassessorn i Göta hovrätt *Johan Sjöo* som sekreterare i utredningen om utvärdering av genomförda förändringar av tingsrättsorganisationen (Ju 2002:11) (02-09-16).

Högsta domstolen

Regeringen har förordnat justitierådet *Bo Svensson* att vara ordförande i Högsta domstolen. Bo Svensson har bland annat varit ordförande i Aktiebolagskommittén, ordförande i Bokföringsnämnden och ordförande i Utredningen om aktiekapital och redovisning i utländsk valuta (02-10-17).

Se även om Bo Svensson i SvJT 1987 s. 642.

Hovrätterna

Regering har utnämnt

rådsmannen *Anna Lantz* att vara hovrättsråd i Hovrätten för Västra Sverige (02-10-10),

hovrättsrådet, tillika vice ordförande på avdelning *Ann-Christine Persson* att vara lagman i Hovrätten för Västra Sverige (02-10-17).

Hovrätten för Övre Norrland har förordnat fiskalen *Inge Karlström* till hovrättsassessor (02-09-12),

Hovrätten över Skåne och Blekinge har förordnat fiskalerna *Pernilla Arrland* och *Jacob Heister* till hovrättsassessorer (02-10-04).

Tingsrätterna

Regeringen har utnämnt

t.f. rådsmannen *Annika Folkesson* att vara rådman i Enköpings tingsrätt (02-10-03),

hovrättsassessorn *Nils Pålbrant* att vara rådman i Tierps tingsrätt (02-10-03),

rådsmannen *Björn Sälde* att vara rådman i Linköpings tingsrätt (02-10-03),

revisionssekreteraren *Thomas Arvefors* och byråchefen *Christian von Szalay* att vara rådmän i Nyköpings tingsrätt (02-10-10).

Kammarrätterna

Regeringen har utnämnt

regeringsrättssekreteraren *Leif Bergström* och utredningssekreteraren *Ewa Hagard Linander* att vara kammarrättsråd i Kammarrätten i Göteborg (02-10-03).

Länsrätterna

Regeringen har utnämnt

juristen *Monika Wendleby*, regeringsrättssekreteraren *Catharina Lindqvist* och t.f. rådsmannen *Torbjörn Sundin* att vara rådmän i Länsrätten i Stockholms län (02-10-03).

Åklagarväsendet

Riksåklagaren har anställt

assistentåklagaren *Katarina Olsson* som kammaråklagare vid Åklagarmyndigheten i Göteborg (02-09-30),

assistentåklagaren *Thomas Ramstedt* som kammaråklagare vid Åkla-

garmyndigheten i Linköping (02-09-30).

Sveriges advokatsamfund

Till nya ledamöter har antagits

Niklas Adler, Advokatfirman Delphi & Co KB, Stockholm, *Erik Alfort*, Advokatfirman Fylgia KB, Stockholm, *Torgny Anderson*, Advokaterna Melin & Fagerberg AB, Göteborg, *Elsa Arbrandt*, RydinCarlsten Advokatbyrå AB, Stockholm, *Christian Bergenstein*, Advokatbyrån Eva Ene-tjärn AB, Nyköping, *Cecilia Bjelle*, Baker & McKenzie Advokatbyrå KB, Stockholm, *Johan Bogren*, Advokatfirman Delphi & Co KB, Göteborg, *Malin Brithon*, Advokatfirman Hammarskiöld & Co AB, Stockholm, *Carl Bökwall*, Baker & McKenzie Advokatbyrå KB, Stockholm, *Henric Diefke*, Mannheimer Swartling Advokatbyrå AB, Göteborg, *Klaes Edhall*, Mannheimer Swartling Advokatbyrå AB, Stockholm, *Henric Fagher*, Mannheimer Swartling Advokatbyrå AB, Göteborg, *Susanna Falkengren*, Baker & McKenzie Advokatbyrå KB, Stockholm, *Anders Fast*, Baker & McKenzie Advokatbyrå KB, Stockholm, *Joa-kim Flodin*, Fastighetsjuridiska Byrån FJB AB, Stockholm, *Pernilla Glans*, Advokatfirman Delphi & Co KB, Linköping, *Peter Gustavsson*, Pergus Juristbyrå, Hindås, *Eva Högmo*, Juristfirma Eva Högmo, Stockholm, *Jenny Jilmstad*, Baker & McKenzie Advokatbyrå KB, Stockholm, *Per Karlsson*, Advokatfirman Vinge KB, Stockholm, *Jonas Koponen*, Linklaters Advokatbyrå AB, Stockholm, *Mattias Lidbom*, Wistrand Advokatbyrå, Göteborg, *Robert Liljesson*, Advokatfirman Lindahl KB, Stockholm, *Anders Lindblad*, Mannheimer Swartling Advokatbyrå AB, Stockholm, *Krister Lindgren*, Andersson Gustafsson Advokatbyrå KB, Stockholm, *Jan P. Ljungar*, Ljungar Affärsjuridisk Byrå, Stockholm, *Jonas Löfgren*, Bird & Bird Advokat HB, Stockholm, *Greger Löfwall*, Advokatfirman Ruthberg AB, Halmstad, *Christoffer Monell*, Mannheimer Swartling Advokatbyrå AB, Göteborg, *Per Månsson*, KLegal Advokatbyrå AB, Stockholm, *Magnus Pauli*, Advokatfirman Vinge KB,

Göteborg, *Urban Paulsson*, Bird & Bird Advokat HB, Stockholm, *Nils Petersen*, Advokatfirman Vinge KB, Helsingborg, *Jakob Ragnwaldh*, Mannheimer Swartling Advokatbyrå AB, Stockholm, *Tomas Rudenstam*, Bird & Bird Advokat HB, Stockholm, *Anne Rutberg*, Mannheimer Swartling Advokatbyrå AB, Stockholm, *Christina Sandström*, Hellström & Partners Advokatbyrå HB, Stockholm, *Torbjörn Sjögren*, Vänersborgs Advokatbyrå AB, Vänersborg, *Per-Olof Söderberg*, Advokatfirman Foyen & Co HB, Stockholm, *Sabine Sönder-*

gaard, Magnusson Wahlin Advokatbyrå KB, Göteborg, *Carl Tauson*, Älmhults Advokatbyrå, Älmhult, *Henrik Trölle*, Advokatfirman Lindahl KB, Helsingborg, *Johanna Tönnesson*, Advokatfirman Hammarskiöld & Co AB, Stockholm, *Erika Vester*, Karlerö & Co Advokatbyrå HB, Stockholm, *Olle Widell*, Widell Juridik AB, Lidingö, *Camilla Wilgodt*, Advokatfirman Vinge KB, Stockholm, *Jessica Östberg*, Gernandt & Danielsson Advokatbyrå AB, Stockholm (02-10-03).

I detta häfte (s. 753–856) har medverkat bl.a.

Pär Hallström, professor i rättsvetenskap vid Umeå universitet
Catarina af Sandeberg, jur.dr
Henrik Leffler, jur.kand., LL.M., jurist vid Post- och telestyrelsen
Hans Danelius, f.d. justitieråd
Michael Bogdan, professor vid Lunds universitet
Christoffer Wong, doktorand vid Lunds universitet